

Γεωγραφικά στοιχεία και κλίμα. Κύριο χαρακτηριστικό του ανάγλυφου του νομού Λακωνίας είναι η ρηξγενής λεκάνη που σχηματίζεται μεταξύ των οροσειρών του Πάρνωνια στα ανατολικά και του Ταΰγετου στα δυτικά, οι οποίες, σχεδόν παράλληλες, με νοτιοανατολική κατεύθυνση, απολήγουν χαμηλώνοντας στα ακρωτήρια Μαλέα και Ταίναρο, τα νοτιότερα σημεία της ηπειρωτικής Ευρώπης. Ο Ταΰγετος (ψηλότερη κορυφή: Προφήτης Ηλίας 2.407 μ.), που αποτελεί το όριο με τη Μεσσηνία, διακόπτεται στον αυχένα της Αρεόπολης και μετά συνεχίζεται πιο νότια, έως το Ταίναρο, με την ονομασία Σαγιάς ή Κάτω Ταΰγετος (1.214 μ.). Το όρος αυτό, ενώ στην ανατολική πλευρά του πέφτει απότομα στον Λακωνικό κόλπο, στα δυτικά σχηματίζει μια στενή, άνυδρη και χωρίς βλάστηση παραλιακή λωρίδα ασβεστολιθικής σύστασης, της οποίας τα νερά φαίνεται πως αποχετεύονται στον Μεσσηνιακό κόλπο με υπόγειους καρστικούς σχηματισμούς. Ο Πάρνωνας σχηματίζει τα βορειοανατολικά όρια του νομού και εκεί βρίσκονται και οι ψηλότερες κορυφές του: Μεγάλη Τούρλα (1.935 μ.), Γαϊτανόραχη (1.803 μ.) και Μαδαρή (1.686 μ.)· προχωρώντας στα νότια χαμηλώνει βαθμιαία, για να καταλήξει, με τις κορυφές Κριθίνα (772 μ.) και Βάρδια (553 μ.), στον Μαλέα. Στενή σαν κοιλάδα στην αρχή, η πεδιάδα της Σπάρτης, που σχηματίζεται ανάμεσα στις δύο οροσειρές, πλαταίνει στα νότια, για να καταλήξει στην προσχωσιγενή πεδιάδα Έλους-Τρινάσου. Πολύ μικρότερες πεδινές περιοχές εμφανίζονται επίσης στην περιοχή Μολάων, στον Ασωπό, στη Νεάπολη και στο Γύθειο.

Μοναδικός ποταμός του νομού Λακωνίας είναι ο Ευρώτας, ο οποίος αποχετεύει ολόκληρη την πεδιάδα της Λακωνίας. Η ακτή του νομού χαρακτηρίζεται από τον βαθύ Λακωνικό κόλπο, που σχηματίζεται από τα ακρωτήρια Ταίναρο και Μαλέας. Ο κόλπος αυτός, ρηχός και βαλτώδης στον μυχό του εξαιτίας των προσχώσεων του Ευρώτα, εμφανίζει μικρές κοιλώσεις (όρμοι Κολοκυθιάς και Σκουταρίου στο Ταίναρο· Ξυλής και Νεάπολης στον Μαλέα). Στην είσοδο του κόλπου, κοντά στο ακρωτήριο Μαλέας, βρίσκεται η νήσος Ελαφώνησος. Στην ανατολική ακτή σχηματίζεται ο ανοιχτός κόλπος της Επιδαύρου Λιμηράς. Η δυτική ακτή (Μεσσηνιακός κόλπος) παρουσιάζεται περισσότερο διαμελισμένη με πλήθος όρμων (Λιμενίου, Διρού, Σπαθάρι, Λαγκαδάκι, Μεζάπου και Γερολιμένα).

Μεσογειακό, με ήπιους χειμώνες στα πεδινά, το κλίμα του νομού Λακωνίας γίνεται δριμύ στα ορεινά. Η μέση θερμοκρασία της Σπάρτης τον Ιανουάριο είναι 8,8°C και τον Ιούλιο 27,0°C. Οι βροχοπτώσεις παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα στην παράκτια ζώνη, αλλά γίνονται περισσότερες προς τα βόρεια. Το μέσο ετήσιο ύψος βροχών στη Σπάρτη φτάνει τα 817 χιλιοστά και στο Γύθειο τα 534 χιλιοστά.